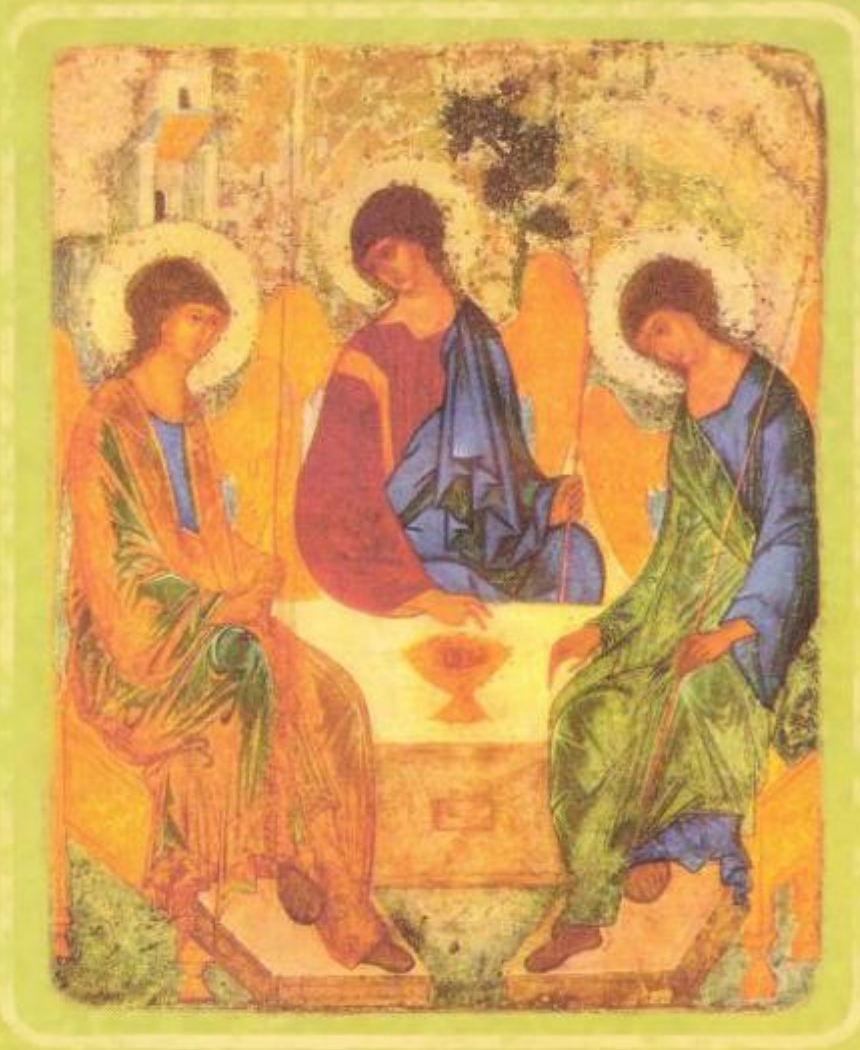

29 Οκτωβρίου 2014

Βιβλιοπαρουσιάσεις του Κανόνος προς το ΑΓΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ, + Έτνα Χρυσοστόμου

/ [Ειδήσεις και Ανακοινώσεις](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

ΑΓΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ ΓΡΑΙΚΟΥ

Κανών Παρακλητικός
εις τό Θειον και Προσκυνούμενον,
Πανάγιον και Παράκλητον Πνεῦμα

ΛΡΤΑ 2014

Εισαγωγικά.

Ὁ Σεβ. Μητροπ. Ἔτνα κ. Χρυσόστομος, μᾶς ἔκανε τήν τιμή μιζς πολύ καλῆς βιβλιοκρισίας στήν ἀγγλική, ἡ ὁποία πρόκειται νά δημοσιευθεῖ στό ἐπόμενο τεύχος τοῦ Περιοδικοῦ του (Ὁρθόδοξος Παράδοσις/Orthodox Tradition). Πρόκειται γιά ἔντυπο ὑψηλοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου, μεγάλης κυκλοφορίας (ἔντυπης καί ἠλεκτρονικῆς μορφῆς), μεταξύ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καί ἀκαδημαϊκῶν κύκλων στίς ΗΠΑ.

Ὁ Σεβ. Μητροπ. Ἔτνα κ. Χρυσόστομος (κατὰ κόσμον Ἰωάννης Γκονζάλεζ δε Ἴτουρριάγα - Ἀλεξόπουλος), ἐγεννήθη εἰς Καλιφόρνιαν τῶν Η.Π.Α. ἐν ἔτει 1943. Εἶναι πτυχιούχος Ἱστορίας, Ὁρθοδόξων Σπουδῶν καί Ψυχολογίας ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλιφορνίας, τοῦ «Κέντρου Ὁρθοδόξων Παραδοσιακῶν Σπουδῶν» καί τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Πρίνστον, ὅπου καί συνεπλήρωσε τήν Διδακτορικὴν αὐτοῦ Διατριβήν. Ἔχει διδάξει εἰς τὰ Πανεπιστήμια τῆς Καλιφορνίας καί τοῦ Ἄσλαντ, εἰς τό Θεολογικόν Σεμινάριον τοῦ Ἄσλαντ καί εἰς τό Θεολογικόν Ἰνστιτούτον τῆς Οὐσάλης Σουηδίας, διετέλεσε δέ εἰδικός ἐρευνητής εἰς τήν Θεολογικὴν Σχολήν τοῦ Χάρβαρντ, εἰς τό Πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρδης καί εἰς τό Πανεπιστήμιον τῆς Οὐάσινγκτων.

Ἐπίσης, ἔχει διδάξει ὡς Ἐπισκέπτης Καθηγητής εἰς τὰ Πανεπιστήμια Βουκουρεστίου καί Ἰασίου Ρουμανίας. Κατὰ τὰ ἔτη 2002-2003 διετέλεσε Διευθυντής τοῦ Ἰδρύματος Φούλμπραϊτ τῆς Πρεσβείας τῶν Η.Π.Α. εἰς τό Βουκουρέστιον Ρουμανίας. Εἶναι ἰδρυτής τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ εἰς Ἔτνα Καλιφορνίας καί ἔχει γράψει ἀρκετά βιβλία καί ἄρθρα εἰς περιοδικά τῆς ἀλλοδαπῆς, εἶναι δέ ἐπί τοῦ παρόντος Ἐρευνητικός Προιστάμενος εἰς τό «Κέντρον Παραδοσιακῶν Ὁρθοδόξων Σπουδῶν» τῆς Ἔτνα.

1

Book Reviews

ST. MAXIMOS THE GREEK. *Κανὼν Παρακλητικὸς εἰς Τὸ Θεῖον καὶ Προσκηνούμενον, Πανάγιον καὶ Παράκλητον Πνεῦμα* (Supplicatory canon to the divine and venerable, all-holy comforting spirit). Athens: Stamoules Publications, S.A., 2014.

This book contains a Greek translation of the magnificent Canon to the Holy Spirit written by St. Maximos the Greek (circa 1470 or 1475 [sources vary]-1556), the only such text in the Church's hymnography. It is a translation from the Modern Greek text (based on the Slavonic prototype) into ecclesiastical Greek by the Patristic scholar Antonios Markou of the St. Symeon the Translator Center for Hagiological Studies, who is a member of the Church of the True Orthodox Christians of Greece and a number of whose scholarly monographs have been published in English by the Center for Traditionalist Orthodox Studies. This translation, with an introduction by the translator, is rendered in beautiful Greek. Beyond being an important contribution to the Church's hymnography, it is a masterpiece of Greek ecclesiastical poetry.

St. Maximos was born in Arta, Greece, into a noble Byzantine family. He studied at several distinguished universities in the West,

as a Saint by the Oecumenical Patriarchate and the Russian Church, and is often called the "New Enlightener of the Russian Land." He is commemorated on January 21.

Unfortunately, St. Maximos the Greek is not widely known in Greece. Therefore, this work, beautifully printed and with numerous appropriate illustrations, helps to fill lacunae in the knowledge of the Saint and his work in his homeland. To this end, the volume contains a very informative and meticulous "Introductory Note" by Blasios Sabbides, Professor *Emeritus* of the California State University system, which contains an extended life of St. Maximos and scholia on the Canon itself.

Two popular Greek writers, Protopresbyter Father Demetrios Athanasiou, a chemist and clergyman in the State (New Calendar) Orthodox Church of Greece, and his wife, Presbytera Charoula Tsoulia, a philologist, inspired, compiled, and edited this volume. Father Demetrios contributed an excellent section in the book, containing historical, philological, and theological assessments of the Canon, as well as a moving encomium to St. Maximos, centered on the writings of Elder Joseph of Vatopedi, who considered the Saint—as Father Demetrios emphasizes, and contrary to unfounded but frequent claims that he was a bearer of western humanism to the Russian East—an apostle of the Holy Mountain and of its Hesychastic traditions, which he bequeathed to the Russian land. In the words of Elder Joseph, he was, among other things, an ascetic Martyr, an enlightened teacher of Orthodoxy, a master of patience and humility, and a man of love and forgiveness, endowed with countless other virtues.

Finally, the book closes with two appendices. The first features hymns in honor of St. Maximos rendered by Antonios Markou and set to music, in Byzantine notation, by Protopsaltes Georgios Chronopoulos. The second is an eloquently poetic akathist Markou, composed in lofty and spiritually exhilarating language that ultimately transcends words and images and aids one in the ascent to communion in Christ with St. Maximos.

This is altogether a most inspiring publication. I commend it to all of our Greek-speaking readers and to anyone with a reading knowledge of Greek ecclesiastical texts.

ARCHBISHOP CHRYSOSTOMOS

Center for Traditionalist
Orthodox Studies

Ελεύθερη απόδοση του κειμένου

Ἁγίου Μαξίμου τοῦ Γραικοῦ, «Κανὼν Παρακλητικὸς εἰς τὸ Θεῖον καὶ Προσκυνούμενον, Πανάγιον καὶ Παράκλητον Πνεῦμα», Ἀθήνα, Ἐκδόσεις ΣΤΑΜΟΥΛΗ, 2014.

Τό βιβλίο περιέχει τήν ἑλληνική μετάφραση τοῦ θαυμασίου Κανόνος πρὸς τό Ἅγιο Πνεῦμα, τόν ὁποῖο ἔγραψε ὁ ἅγ. Μάξιμος ὁ Γραικός (1470 ἢ 1475, + 1556), τό μοναδικό παρόμοιο κείμενο στήν Ἐκκλησιαστική Ὑμνογραφία. Εἶναι μετάφραση στήν ἐκκλησιαστική Ἑλληνική γλῶσσα ἀπό τό νεοελληνικό κείμενο, βασισμένη στό Σλαβωνικό πρωτότυπο, ἀπό τόν εἰδικό στήν Πατερική Θεολογία Ἀντώνιο Μάρκου, τοῦ Κέντρου Ἀγιολογικῶν Μελετῶν «Ὅσιος Συμεών ὁ Μεταφραστής», καί τοῦ ὁποῖου ἐπιστημονικές μονογραφίες ἔχουν ἐκδοθεῖ στήν ἀγγλική γλῶσσα ἀπό τό Κέντρο Παραδοσιακῶν Ὁρθοδόξων Σπουδῶν. Ἡ μετάφραση, μέ εἰσαγωγή τοῦ μεταφραστή, ἔχει ἀποδοθεῖ σέ ωραιότατα ἑλληνικά.

Τό βιβλίο, πέραν τοῦ ὅτι εἶναι μία ἐνδιαφέρουσα συνεισφορά στήν Ἐκκλησιαστική Ὑμνογραφία, εἶναι ἕνα ἀριστούργημα τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως.

Ὁ ἅγ. Μάξιμος γεννήθηκε στήν Ἄρτα, σέ ευγενή Βυζαντινή οἰκογένεια. Σπούδασε σέ διάφορα διακεκριμένα Πανεπιστήμια τῆς Δύσεως, ὅπου ἡ πολυμάθειά του ἀναγνωρίσθηκε καί ἐπαινέθηκε εὐρέως (λέγεται, ὅτι ἔγραψε πλέον τῶν 300 βιβλίων). Γιά κάποιο διάστημα μπῆκε σέ μία Καρθουσιανή μοναστική κοινότητα (ἢ στόν Δομινικανικό Οἶκο τοῦ ἅγ. Μάρκου στή Φλωρεντία, σύμφωνα μέ ἄλλες πηγές). Ἐπιστρέφοντας στήν Ἀνατολή, στίς ἀρχές τοῦ 16ου αἰ., ἔγινε μοναχός στήν Ἀθωνική Μονή Βατοπεδίου, ὅπου πῆρε τό ὄνομα Μάξιμος καί δέχθηκε τήν Ἡσυχαστική παράδοση τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Μετά ἀπό διαμονή δέκα ἐτῶν στή Μονή Βατοπεδίου, ἐστάλη ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο στή Μόσχα, μέ σκοπό νά βοηθήσει στήν μετάφραση τῶν Λειτουργικῶν βιβλίων. Στή Ρωσία ἄσκησε κριτική στήν ἠθική κατάπτωση τας κοινωνίας καί τῆς Ἐκκλησίας, μέ ἀποτέλεσμα νά φυλακισθεῖ, κατηγορούμενος γιά αἵρεση, σέ δύο μοναστήρια, κάτω ἀπό πολύ ἄσχημες συνθήκες, γιά διάστημα 26 ἐτῶν! Τελικά τό 1551 ἀπελευθερώθηκε, μέ κλονισμένη ὑγεία, καί στάλθηκε στή Λαύρα τῆς Ἁγίας Τριάδος – ἅγ. Σεργίου, ὅπου πέρασε τά τελευταῖα του χρόνια. Ἡ ἀγιότητά του διακηρύχθηκε ἀπό τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο καί τήν Ρωσική Ἐκκλησία καί συχνά ἀποκαλεῖται «Νέος Φωτιστής τῆς Ρωσικῆς Γῆς». Τιμᾶται τήν 21η Ἰανουαρίου.

Ἄτυχῶς ὁ ἅγ. Μάξιμος ὁ Γραικός δέν εἶναι εὐρέως γνωστός στήν Ἑλλάδα. Ὡς ἐκ τούτου αὐτό τό ἔργο, ὁμορφα τυπωμένο καί διακοσμημένο μέ εὐάριθμες εἰκόνες, συντελεῖ στή γνώση τοῦ Ἁγίου καί τοῦ ἔργου του στή γενέτειρά του. Γιά τόν σκοπό αὐτό ὁ τόμος περιέχει ἕνα πολύ ἀκριβές καί διαφωτιστικό Εἰσαγωγικό Σημείωμα τοῦ Βλασίου Σαββίδη, Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πολιτειακοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καλλιφόρνια, τό ὁποῖο περιέχει ἕναν ἐκτεταμένο Βίο τοῦ ἅγ. Μαξίμου καί σχόλια στόν ἴδιο τόν Κανόνα.

Δύο δημοφιλεῖς Ἕλληνες συγγραφεῖς, ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Δημήτριος Ἀθανασίου, Χημικός καί Κληρικός τῆς ἐπισήμου Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καί ἡ σύζυγός του Πρεσβυτέρα Χαρούλα Τσουλιάνη, Φιλολόγος, ἐμπνεύσθηκαν, συνέθεσαν καί ἐξέδωσαν αὐτό τόν τόμο. Ὁ π. Δημήτριος συνεισέφερε (στήν ἐκδοση), ἕνα ἐξαιρετικό τμήμα τοῦ βιβλίου, τό ὁποῖο περιέχει ἱστορικές, φιλολογικές καί

θεολογικές εκτιμήσεις του Κανόνος, όπως επίσης και ένα συγκινητικό εγκώμιο στον άγ. Μάξιμο, βασισμένο σε κείμενα του Γέροντος Ίωσήφ του Βατοπεδινού, ο οποίος θεωρούσε τον Άγιο - όπως ο π. Δημήτριος τονίζει με έμφαση, έναντιούμενος στους αστήρικτους, αλλά συχνούς ισχυρισμούς, ότι ο Άγιος ήταν φορέας του Δυτικού Ούμανισμού στη Ρωσική Ανατολή - έναν Απόστολο του Αγίου Όρους και των ήσυχαστικών του παραδόσεων, τις οποίες κληροδότησε στη Ρωσική γη.

Κατά τον Γέροντα Ίωσήφ, ο άγ. Μάξιμος ήταν - μεταξύ άλλων - ένας άσκητής Μάρτυρας, ένας φωτισμένος διδάσκαλος της Ορθοδοξίας, ένας κάτοχος της υπομονής και της ταπεινώσεως, ένας άνθρωπος της αγάπης και της συγχωρήσεως, στολισμένος και με αναρίθμητες άλλες αρετές.

Τό βιβλίο κλείνει με δύο παραρτήματα.

Τό πρώτο περιλαμβάνει Τροπάρια προς τιμήν του άγ. Μαξίμου, τά όποια συντέθηκαν από τον Άντ. Μάρκου και μελοποιήθηκαν σύμφωνα με την Βυζαντινή Μουσική, από τον Πρωτοψάλτη Γεώργιο Χρονόπουλο.

Τό δεύτερο είναι ένας εύφράδης ποιητικός Ακάθιστος (Χαιρετισμοί) του Άντ. Μάρκου, πού έχει συντεθειεί σε ύψηλή πνευματικά και ζωογόνο γλώσσα, ή όποια σε τελευταία ανάλυση υπερβαίνει τά όρια λόγων και εικόνων και βοηθεεί στην άνοδο και κοινωνία με τον Χριστό, διά του άγ. Μαξίμου.

Τό βιβλίο συνολικά είναι μία πολύ έμπνευσμένη έκδοση. Τό συνιστώ σε όλους τους έλληνόφωνους αναγνώστες μας και σε όποιονδήποτε έχει δυνατότητα αναγνώσεως έλληνικών έκκλησιαστικών κειμένων.

+ Ό Έтна Χρυσόστομο

Πηγή: fdathanasiou.blogspot.gr